

ARCHEOLOGIENOTA

KALMTHOUT KAPELLENSTEENWEG
(prov. ANTWERPEN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bert ACKE, Bart BARTHOLOMIEUX, Marie
LEFERE

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016K210

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Inzake historisch bronnenmateriaal zijn de relevante bestaande bronnen en historische kaarten geraadpleegd via internet. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat dergelijke studie van dusdanige omvang is dat dit niet kan ingepast worden binnen deze archeologienota. Het plangebied is gelegen in een zone met een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Hiervoor is bijgevolg geen bijkomend archiefonderzoek nodig.

Uit de historische en archeologische studie werd duidelijk dat het plangebied zich bevindt in een zone met een eerder lage verwachting voor archeologische sporen, daterend uit alle perioden. Op basis van het bureauonderzoek kan de aanwezigheid van een archeologische site niet 100% worden aangetoond.

Om het volledige archeologische potentieel te kunnen inschatten wordt er voorgesteld om een vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren. Het betreft een proefsleuvenonderzoek waarbij men zicht zal krijgen op de aard, bewaringstoestand, spreiding en datering van de eventueel aanwezige archeologische sporen.

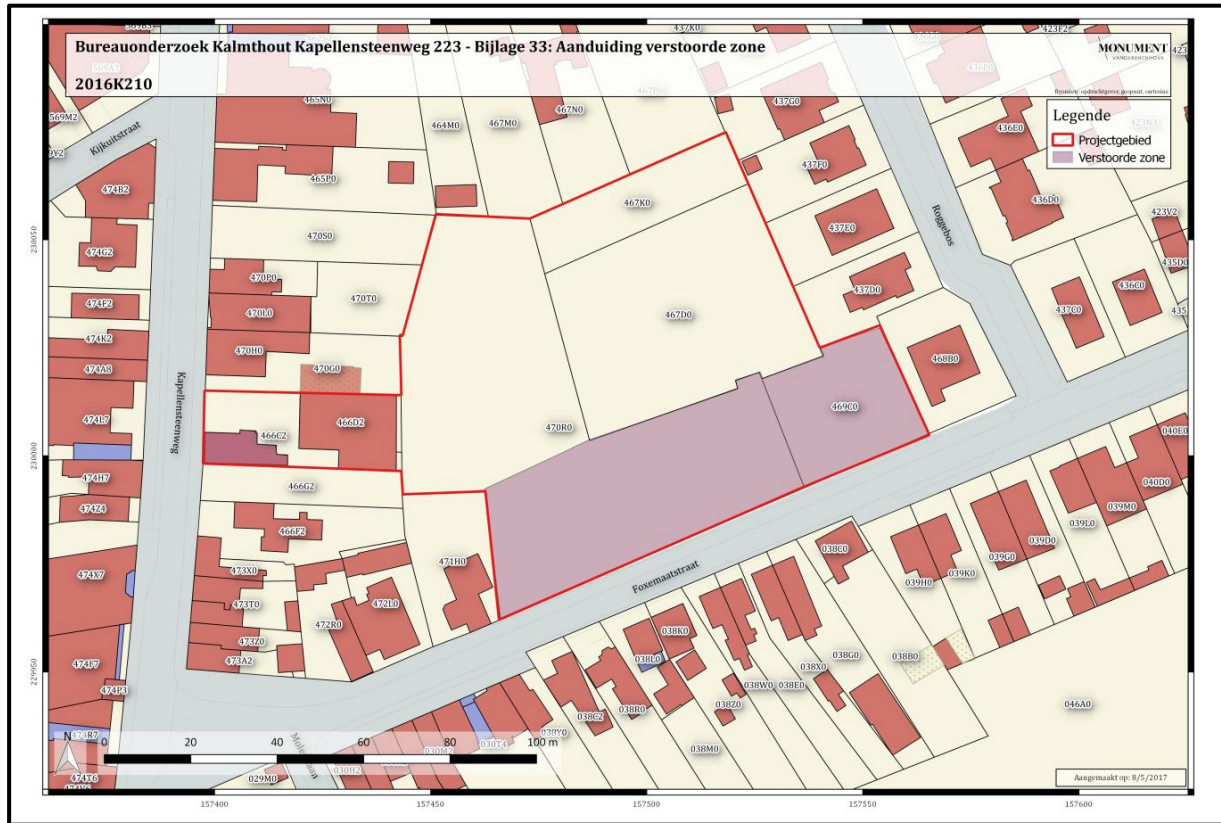
Op het terrein zal een nieuw winkelgebouw worden gebouwd, dit met een bijbehorende parking. Dit alles gaat gepaard met een aanzienlijke bodemverstoring. Belangrijk mee te geven is dat een deel van de percelen reeds verstoord zijn en kunnen worden uitgesloten van het vooronderzoek (zie bijlage 33 in het verslag van resultaten bureauonderzoek). De potentiële archeologische kenniswinst is hier dan ook miniem. Het gaat om een totale verstoorde oppervlakte van ca. 4800m².

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan het proefsleuvenonderzoek dient te voldoen. De terreinen zijn momenteel nog in gebruik en deels bebost. Een groot deel van het projectgebied is tevens zodanig bebouwd dat een terreinonderzoek enkel kan plaatsvinden na afbraakwerken. Afbraakwerken en kappen van bomen zal echter pas gebeuren na het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning. Economisch is het wenselijk dat elk onderzoek in 1 fase kan gebeuren, vandaar dat verder vooronderzoek moet gebeuren via uitgesteld traject.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte 9048m² waarvan het grootste deel zal worden ontwikkeld. Een deel van het plangebied is echter reeds verstoord en kan worden

uitgesloten van het proefsleuvenonderzoek (zie Figuur 1, bijlage 33). Het geplande gebouw bevindt zich ter hoogte van de onverstoorde zones.

Figuur 1: Aanduiding van de verstoring op het projectgebied (zie Bijlage 33).

- Hoeveel archeologische vlakken zijn er waarneembaar? Is er een duidelijke ophoging (naar aanleiding van de transgressies) te herkennen?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

• Plan van aanpak

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot

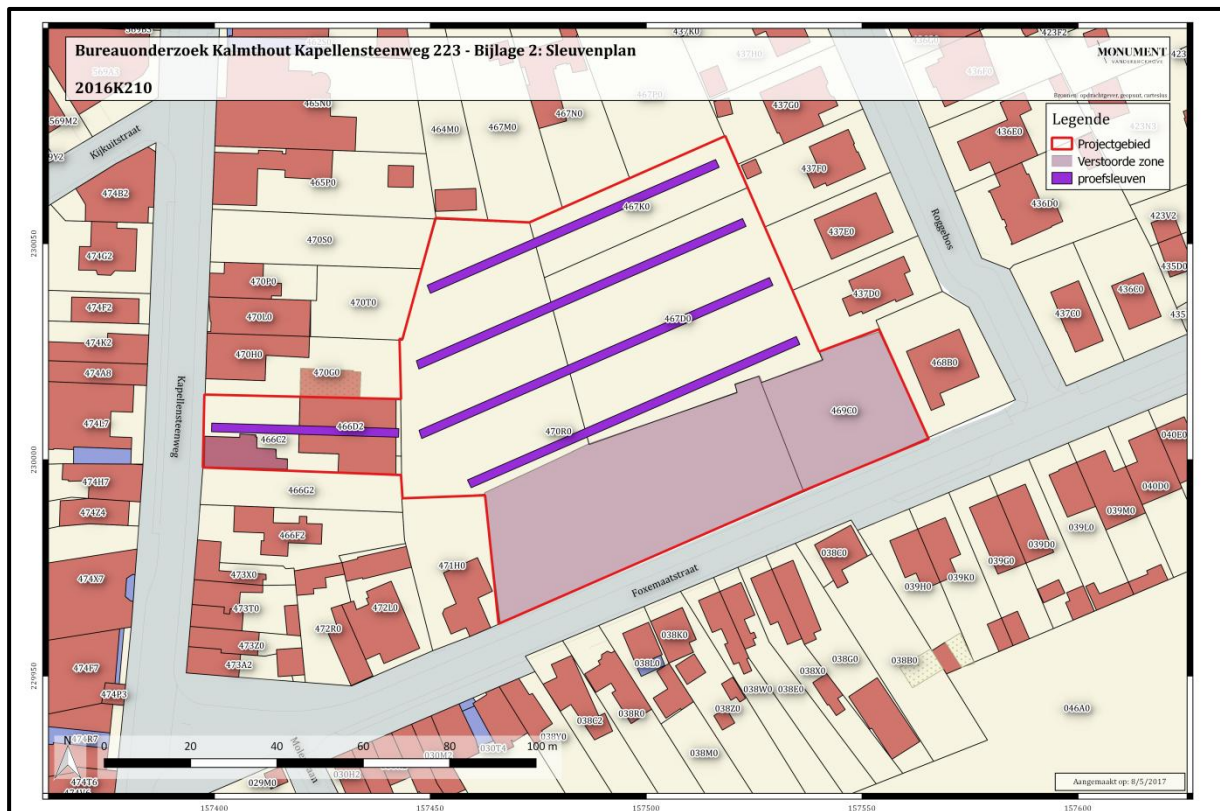
middenpunt)¹. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om sporen van oude landelijke gebouwen die in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen hoofdzakelijk zuidoost-noordwest zijn georiënteerd, aan te snijden. Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein.

Er worden extra volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5% door middel van volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost. De nog aanwezige bebouwing in het westelijk terrein dient eerst te worden gesloopt. Het verwijderen van de vloerplaat en funderingen gebeurt onder begeleiding van een erkend archeoloog. Ook dienen er nog verschillende bomen worden gerooid. De ontworteling van de bomen gebeurt pas na het archeologisch onderzoek (of tijdens als deze in de proefsleuven aanwezig zijn).

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem optimaal deze voorafgaand de start van het veldwerk benadert. Indien nodig worden kwetsbare sporen (vb. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

De sleuven worden ingepland in functie van de hellingsgraad en de te verwachten sporen. Op het terrein zit er weinig hoogteverschil: de proefsleuven zullen deels west-oost en noordwest-zuidoost worden georiënteerd, dit in functie van het terrein (zie figuur 2 en bijlage 2).

¹ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te preferen boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

Figuur 2: Inplantingsplan met aanduiding van de proefsleuven en de verstoorde zones.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methode dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Deze fase van het vooronderzoek moet niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Gewenste competenties**

- ➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 100 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek op zandbodems met de aanwezigheid van een plaggendek, en beide beschikken over minstens 35 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandbodems met een plaggendek.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

Bureauonderzoek Kalmthout Kapellensteenweg 223 - Bijlage 33: Aanduiding verstoorde zone

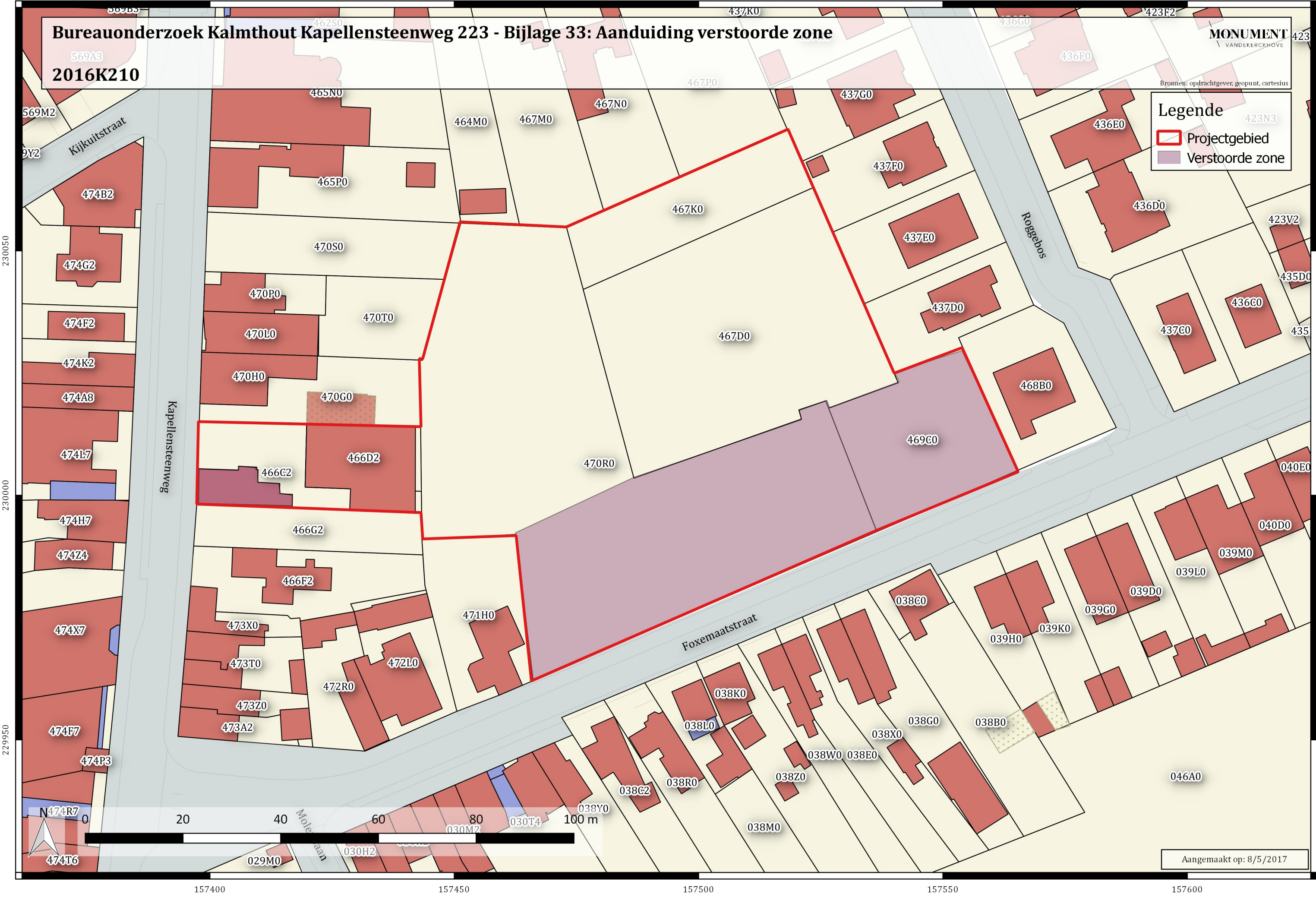
2016K210

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

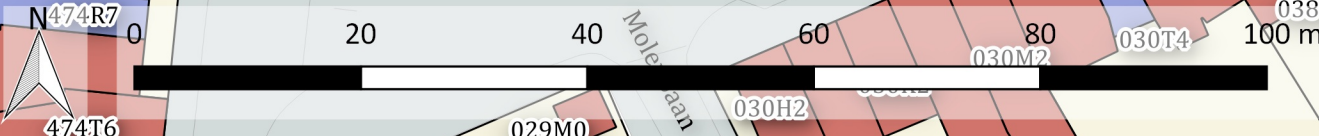
Bronnen: opdrachtgever, geopunt, cartesius

Legende

- Projectgebied
- Verstoorde zone

230050
230000
229950

Aangemaakt op: 8/5/2017

157400 157450 157500 157550 157600

Bureauonderzoek Kalmthout Kapellensteenweg 223 - Bijlage 2: Sleuvenplan

2016K210

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt, cartesius

Legende

Projectgebied

Verstoorde zone

proefsleuven

230050

230000

229950

157400

157450

157500

157550

157600

Aangemaakt op: 8/5/2017